

ваневропским државама и њиховим првим уставима као што су Канада и њен Устав од 1867. Јапан и његов Устав од 1889. Аустралија и њен Устав од 1900., Кина и њен Устав од 1911. итд. Велика Британија је уставни спецификум јер ни до данас није донела и добила формални и кодификовани устав па тако примењује бројне законе и друге акте који регулишу уставну материју. Друга ситуација у којој се доносе први уставни се односи на новоформиране државе као што су САД-е које су добиле први (и једини) Устав 1787. или Белгија која је добила свој први Устав 1831. али и неке друге државе, пре свега афричке, азијске и латиноамеричке. Доношење устава у овим новоформираним државама има своје специфичности условљене моментом њиховог доношења, друштвеним снагама које га доносе као и уставима који им служе као узор. Саме државе могу да настану на различите начине мада то није од утицаја на доношење њихових првих устава. Много је чешћа појава да се доносе уставни у државама које су већ имале своје уставе, па тако и свој први устав, и зато може да се каже да су ретке државе које после првог устава нису доносили нове уставе. Истина, и ту има разлика јер неке државе ређе, а неке чешће доносе те нове уставе, у зависности од динамичности друштвених промена у њима. Француска је добар пример земље која је за задњих 200 година променила чак 16 устава али ту не заостаје много ни Југославија у којој је од 1921. до 1992. донето 8 устава и више десетина амандмана. Ови процеси су карактеристични и за неке ваневропске, посебно латиноамеричке државе као Бразил, Венецуелу и сл. у којима је за протеклих 150-ак година донето више од 20 устава.⁶ Ови нови уставни се доносе у бројим и различитим ситуацијама које такође могу да се сврстају у две посебне групе:

а) Прва је када се нови устав доноси уместо старог и то као последица насилног кидања уставног континуитета. Ова ситуација је карактеристична за револуционарну епоху у којој се коренито мењају друштвеноекономски и политички односи и руши постојећи, превазиђени, и уводи нов и напреднији друштвени и државни поредак. Много је боља и прихватљивија друга историјска ситуација у којој се доносе нови уставни, и то мирним путем, без насиља или утицаја спољних фактора. Ту се уставни доносе сагласно постојећем уставу и у овом случају на доношење новог устава утичу неке објективне околности, сазрели услови да се мењају одредбе постојећег устава и уставно уређење постави на новој и битно другачијој основи.